

ETVINGEN

Et Blad for Tvedestra

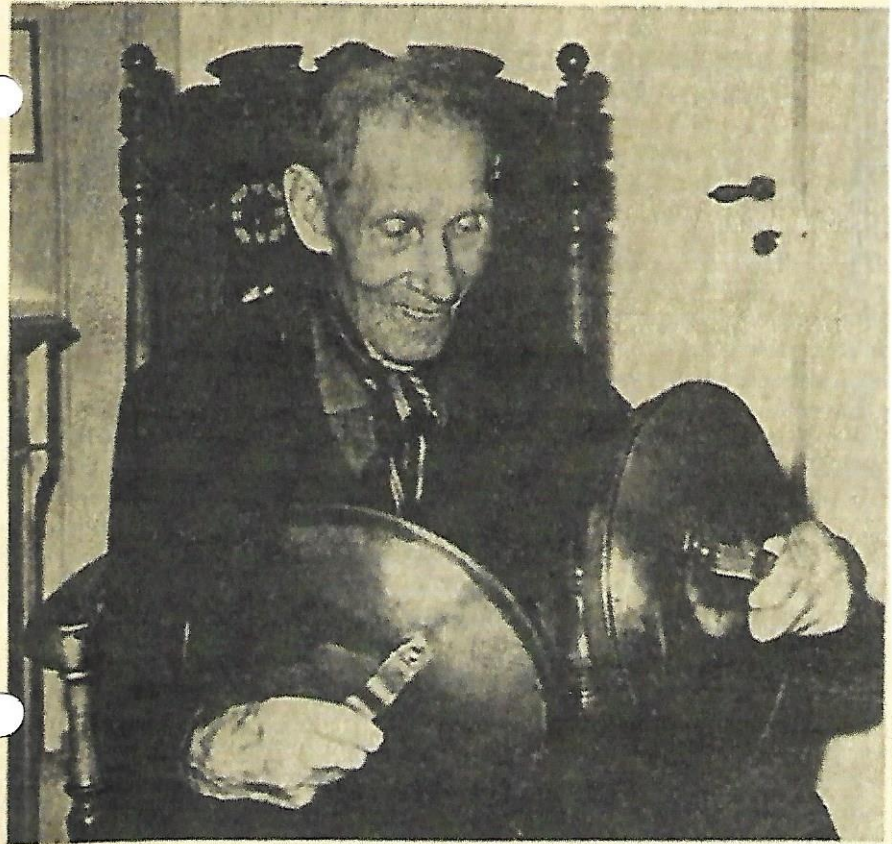
NR. 101 — 92. ARGANG

Grunnlagt 1872 av Arne

1964.

To seilskuteforlis utenfor Lyngør

Historien om en tragedie og en dramatisk redningsaksjon.

Nils Jensen med gamle minner — to lokk fra Sunniva.
De ble funnet flate på bunnen, men ble fikset opp
og rettet ut av smeden.

Nils Jensen med gamle minner — to lokk fra Sunniva. De ble funnet flate på bunnen, men ble fikset opp og rettet ut av smeden.

Like etter århundreskiftet gikk det ned 2 store seilskuter, med noen års mellomrom utenfor Lyngør. Begge skutene — fortelles det — var bygd på samme sted, gikk av stabelen på samme dag — og begge forliste de på samme skjær.

Vi får her høre los Nils Jensen sin egen beretning om hvordan det gikk til.

Det var en kald vinternatt at Synniva gikk ned. Den hadde vært i følge med 3 skuter som kom inn til Risør fra Kragero og de hadde passert Synniva, så de kunne fortelle at ho var på vei. Styrmannen var fra Lyngør, og han har naturligvis tatt feil og beregnet strømmen galt. Skuta kom derfor for mye vestlig og gikk over østre Båskjær, vi kaller. Der ute lå ankeret som ho hadde kasta i fra seg.

Jeg hørte et skudd om natta, ja det var vel omtrent ett eller to eller så, men jeg ga ikke noe mere notis av det skuddet. Min far var forresten syk, og han døde den natta. Etterpå skjønte jeg jo at skuddet kom fra Sunniva. De hadde ikke fått skutt mere enn det ene skuddet heller, fordi de hadde ikke greier til å skyte med. Der gikk ingen ut etter det skuddet over øya.anskje kunne vi da ha berga en mann eller to. Spesielt kunne vi ha redda styrmannen, han lå under trallverket, og var ganske varm da de kom ut til båten.

Gikk alle mann med der?

— Ja, alle mann.

Det sto en mann ved rattet på halvdekket og han hadde hunget i vannet, og hele vrista på beinet var filt vekk. Slik hadde han hengt og slengt.

Jeg kunne telle 11 seisinger ved storbommen på mesanen. Der hadde det stått 11 mann, men så var kahytaket løsna og det var gått over kroppen på dem som lå ved bommen. De var naturligvis knust og stygt skamfiert, så de var døde alle sammen. Der var 12 mann i alt ombord.

Båten kom fra en ny plass der de

begynte å ta ut logwood. Den logwooden var så verdifull og var så farlig svær. Den vestindiske logwooden var bare pinneved i forhold til disse svære trærne.

Dette var et trist forlis, men det gikk vel bedre til noen ganger også?

— Søsterskipet Lyra forliste også ei julehelg, det var i krigen 1916. Det hadde stått storm lenge, og Lyra skulle til Skiensfjorden, men var kommet for mye vestlig i bestikken og så tørna de på Langholmen her ute. De visste ikke ordet av det for de så svarte fjellet under baugen. Da kunne de ha kommet baut, de kunne ha kommet rundt, men de torde ikke slippe henne ut igjen for de gjorde regning med at ho fikk så stort hull i sammenstøtet med land at ho ville gå til bunns.

Fikk dere reddet noen der?

— Ja, vi reddet 11 mann — alle sammen.

Hvordan gikk det til?

— Jeg hadde sann anelse på meg at det var noen gærnt den morran, så jeg tørna ut nokså tidlig.

der, gikk jeg ned og sa til kona mi: Gå rundt i husene og varsko at de må se å komme, for det står ei skute på land.

Så rusla vi ned til mi sjekte først. Den lå nesten jamt med vannet av svall. Det var noen og tyve kuldegrader. Vi slo av, banka og måka ut det vi kunne. Da vi kom ut så vi skuta, for da var vi så nære ved a'. Og så så vi at vi ikke kunne komme inn med sjekta. Men vi måtte ha en pram. Og så sa jeg at Jens Steinkilen har mange prammer og vi kan alltid få en av han. Så gjorde vi det og fikk fatt i en pram der. Den bar vi over landet over til Krigshola.

På veien til Krigsholla fikk vi først med oss en båtsmannsstol. Ta den med deg John, sa jeg henvendt til John Andersen som gikk ved sida av meg, den kan bli nyttig når vi kommer ut. Ja, han så gjorde.

Jeg hadde en svær taukveil som jeg hadde hatt med meg hjemmefra. Den hang over aksla så jeg hadde bær nok. Det var ikke stort vi kunne greie i all den snøen.

Så rusla vi ut, og fikk ut en pram til au og kom oss over til Langholmen.

På veien til Langholmen lå der ei livboye, og den tok jeg med meg. Jeg fikk bundet den fast i en taubite, tenker jeg, og dro den etter meg på snøen.

Jeg visste at strømmen gikk to veier der ute. Han gikk inn på den ene sida av skjæret og ut på den andre.

På skjæret sto det en del av kahyt-

(Over til 4. side)

To seilskuteforlis - - -

(Forts. fra 1. side)
 ta igjen. Livboyen lot jeg nå gå ut så langt jeg ville og holdt igjen i tauet, det var et godt sildegarnsnøreset, og så kom den inn langsmed vrakrestene. Der ute pilka de den til seg med en pilk. Så satte de den fast der på vraket.

Vi skulle så prøve å hale folka i land. Men vi hadde ikke noe sånt tau som skulle til. Da kom båtsmannstolen til nytte. Den skulle vi tre på tauet, men det tauet vi hadde var fullt av knoper. Det var kommet fra vraket, vi hadde ikke noe så stort tau selv.

Men så sa jeg, dette her går ikke, for vi kan ikke få folk i land på det tauet, som er fullt av knoper. Vi må spleise det.

Spleise i den her kulda, sa de, det går ikke.

Jo, sa jeg, det både kan og skal gå, og jeg skal spleise det. Og på en to tre så var spleisen ferdig.

Vi sendte stolen ut til vraket og så kom det en straks som gikk i. Vi hadde ingen ting å sette fast med, så vi lå og holdt i lina alle mann. Vi kunne heller ikke sette fast, for da hadde lina brukket. Det var ikke noe som sto for det, så vi måtte ha det sånn levandes alt sammen.

Hvor mange mann var dere der ute da?

— Det vet jeg ikke, men det var alle som kunne krype og gå. Mellom oss og skjæret lå en svær isbarriere, som østavinden hadde skvalpa og isvannet hadde føket i lufta og dannet seg til svall. Det lå liksom en svær svallbre der. Så sa jeg til dem som var der at jeg skal stå utafør den isbarrieren og få et tau om livet, og så lempe de folka over som kommer i land. Jeg så gjorde.

Så kom den første. Det var en liten gutt, dekksgutten, og han hadde med journalen på ryggen. Da han kom så sa han : **Gledelig jul !**

Doktor Foss sto klar med konjakkflaska og ga dem en liten sjenk hver en som kom inn.

Men vi kunne ikke ta mere enn 3 av gangen, for da hadde stroppen brent opp. Det ble så hett av tauet som rant på det andre tauet at det brant, og så for hver tredje mann skifta vi. Vi kunne jo kanskje ha gått litt lenger og tatt fire au, men vi fant det ut på tre. Det gikk svære brått så det var umulig å ta noen risiko. Det hele gikk fint.

Etterpå hadde vi fest på Bedehuset og i husene her hellest au. Det var i julehelga og stor stas .

Supp
 To
 H
 Fra Tve
 > Arer
 > Kils
 > Kils
 Fra Tve
 Fra Stav
 > Stav
 > Stav
 > Sta
 > Sta
 > Sta
 > Sta
 Skift
 Fra
 K
 Fra St
 > St
 > K
 > N
 > St
 > K
 > L
 > E
 Fra T
 > G
 Fra
 Fra
 Fra
 Fra
 Ko
 Fra
 Fra
 Fra
 Ko

9,15
 9,35
 9,50
 9,55x)
 10,05

pinse.

let hvd.

nandag.